

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Plzni rozhodl v senátě složeném z předsedy Mgr. Jiřího Levého a soudců JUDr. Hany Zemanové a Mgr. Jiřího Novotného ve věci

žalobce:

P ■■■■ **T** ■■■■, narozený dne ■■■■
bytem ■■■■
zdržující se na adrese ■■■■
zastoupený advokátem Mgr. Ing. Robertem Bochníčkem
sídlem Americká 489/33, 301 00 Plzeň-Jižní Předměstí

proti

žalované:

Česká republika - Ministerstvo spravedlnosti, IČO 00025429
sídlem Vyšehradská 427/16, 128 00 Praha 2
zastoupená Úřadem pro zastupování státu ve věcech majetkových
sídlem Rašínovo nábřeží 390/42, 128 00 Praha 2
Územní pracoviště Plzeň
sídlem Radobyčická 14, 301 00 Plzeň

o náhradě škody způsobené nesprávným úředním postupem

o odvolání obou účastníků proti rozsudku Okresního soudu Plzeň-sever ze dne 28. 11. 2018,
č. j. 7 C 289/2017-99

takto:

- I. Řízení o odvolání žalované proti rozsudku soudu prvního stupně se zastavuje.
- II. Rozsudek soudu prvního stupně se ve výroku II potvrzuje.
- III. Ve výroku III se rozsudek soudu prvního stupně mění tak, že žalovaná je povinna zaplatit žalobci na náhradě nákladů řízení částku 28 320 Kč ve lhůtě jednoho měsíce od právní moci tohoto rozsudku k rukám zástupce žalobce.

IV. Žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů odvolacího řízení.

Odůvodnění:

1. Napadeným rozsudkem soud prvního stupně uložil žalované povinnost zaplatit žalobci zákonné úroky z prodlení z částky 208 500 Kč od 27. 3. 2017 do 6. 12. 2017 ve výši 8,05 % ročně ve lhůtě 15 dnů od právní moci rozsudku (výrok I), žalobu zamítl co do úroků z prodlení z částky 208 500 Kč od 27. 3. 2017 do 27. 9. 2017 ve výši 8,05 % ročně, a dále co do částky 487 890 Kč se zákonnými úroky z prodlení z této částky od 27. 3. 2017 do zaplacení ve výši 8,05 % ročně (výrok II) a žádnému z účastníků nepřiznal právo na náhradu nákladů řízení (výrok III).
2. Soud prvního stupně vzal za prokázané, že žalovaná odpovídá žalobci dle § 9 odst. 1 zákona č. 82/1998 Sb. za škodu mu způsobenou rozhodnutím o vazbě, když na žalobci byla vykonána vazba, ale žalobce nebyl odsouzen pro spáchání trestného činu, neboť věc byla postoupena jinému orgánu. Žalobce byl od 10. 12. 2015 trestně stíhán pro zločin vydírání dle § 175 odst. 1 a 2 písm. e) trestního zákoníku a nebezpečného vyhrožování dle § 353 odst. 1 trestního zákoníku, přičemž usnesením Okresního soudu Plzeň-sever ze dne 12. 12. 2015 byl vzat do vazby dle § 68 odst. 1 a § 67 písm. c) trestního řádu, následně došlo k podání obžaloby, poté byl žalobce dne 17. 6. 2016 Okresním soudem Plzeň-sever nepravomocně odsouzen pro trestný čin nebezpečného vyhrožování, ale tento rozsudek byl na základě odvolání jak státního zástupce, tak i žalobce dne 19. 7. 2016 Krajským soudem v Plzni zrušen a věc byla vrácena soudu prvního stupně k doplnění dokazování. Dne 16. 11. 2016 byl žalobce nepravomocně odsouzen Okresním soudem Plzeň-sever pro trestný čin ublížení na zdraví ve stádiu pokusu dle § 146 odst. 1 trestního zákoníku a zproštěn obžaloby pro zločin vydírání dle § 175 odst. 1 a 2 písm. e) trestního zákoníku. Na základě odvolání státního zástupce i žalobce se věcí zabýval Krajský soud v Plzni, který zamítl odvolání státního zástupce proti zprošťujícímu výroku rozsudku soudu prvního stupně a v odsuzujícím výroku rozsudek Okresního soudu Plzeň-sever zrušil a věc postoupil městu Horní Bříza, když skutek není trestným činem, ale mohl by být posouzen jako přestupek. Žalobce byl z vazby propuštěn 31. 1. 2017, takže celkem byl vazebně stíhán po dobu 417 dní. V přestupkovém řízení město Horní Bříza dne 18. 9. 2017 rozhodlo o odložení věci z důvodu, že správní trest, který lze za přestupek uložit, je bezvýznamný vedle trestu, který byl žalobci uložen v trestním řízení za jiný skutek.
3. Žalovaná v průběhu řízení před soudem prvního stupně zaplatila žalobci dne 6. 12. 2017 na náhradu nemajetkové újmy způsobené omezením na osobní svobodě částku 208 500 Kč, tj. částku ve výši 500 Kč za každý den vazby, proto ohledně této částky došlo k zastavení řízení. Žalobce považoval vyplacenou náhradu za nedostatečnou, požadoval odškodnění ve výši 1 500 Kč za jeden den trvání vazby, když s odkazem na konstantní judikaturu poukazoval na to, že po stanovení náhrady jsou nejdůležitějšími kritérii povaha trestní věci, celková délka omezení osobní svobody a následky v osobní sféře poškozené osoby. Poukazoval na neúměrnou délku vazebního stíhání, a pokud jde o povahu trestní věci, poukazoval na to, že po celou dobu vazby byl vystaven právní nejistotě, když vznesená obvinění proti němu byla několikrát překvalifikována a hrozil mu vysoký nepodmíněný trest až ve výši 8 let. Vazbu špatně snášel, byla mu aplikována i injekce léku Apaurin na uklidnění. Dále poukazoval na to, že vazba měla negativní dopad i do jeho osobní sféry, když se zpřetrhaly vazby s žalobcovou tehdejší partnerkou. Soud prvního stupně vycházel z konstantní judikatury (např. rozsudku Nejvyššího soudu ČR sp. zn. 30 Cdo 3094/2014), podle níž za adekvátní odškodnění se považuje částka v rozmezí 500 Kč – 1 500 Kč za jeden den trvání vazby, souhlasil i s názorem žalobce, že každý případ je nutno posuzovat individuálně s přihlédnutím ke konkrétním okolnostem, a seznal také, že v případě žalobce vazební stíhání trvalo velmi dlouho, ale zároveň dospěl k závěru, že samotná délka trvání vazby nemůže znamenat, že by žalobci náleželo odškodnění na samé horní hranici, tj. ve výši 1 500 Kč za každý den trvání vazby, neboť délka trvání nezákonné vazby se promítne do počtu dnů, za něž náleží odškodné. Z výsledků svědků MUDr. H. [REDAKCE], [REDAKCE] psychiatricky, a Mgr. Š. [REDAKCE], [REDAKCE] psycholožky, bylo

sice zjištěno, že vazba působí na člověka obecně hůře než výkon trestu odnětí svobody, když hraje velkou roli nejistota obviněných, kteří v této fázi řízení neví, na čem jsou, ale takové právní nejistotě je vystavena každá osoba, která se nachází ve výkonu vazby. Z provedených důkazů také nevyplynulo, že by žalobce výkon vazby snášel hůře než jiné osoby nacházející se ve výkonu vazby, byť bylo zjištěno, že ve třech případech mu MUDr. K. [REDAKCE] byl aplikován lék na uklidnění Apaurin, ale z výpovědi psychiatricky MUDr. H. [REDAKCE] bylo zjištěno, že v době vazby od konce roku 2015 do ledna 2017 ji žalobce ani jednou nenavštívil, přitom z dokumentace zjistila, že ji však navštěvoval v jiném období, kdy byl rovněž vazebně stíhán, konkrétně to bylo v roce 2012 a poté v následném období, kdy byl ve výkonu trestu odnětí svobody. Dále soud prvního stupně považoval pro stanovení výše zadostiučinění za významné kritérium i hodnocení osoby nezákonně umístěné ve vazbě, a dále i okolnosti, které vedly k umístění takové osoby do vazby, byť vazba byla následně shledána nezákonnou, přičemž v tomto směru vzal za prokázané, že žalobce byl v minulosti celkem šestkrát soudně trestán, převážně pro násilnou trestnou činnost, v minulosti byl i vazebně stíhán a protiprávního jednání, v jehož důsledku byl následně vzat do vazby, se měl dopustit vůči poškozené M. [REDAKCE] Z. [REDAKCE] dne 9. 12. 2015, tj. v den, kdy byl propuštěn z předchozího výkonu trestu odnětí svobody. Z obsahu trestního spisu vyplývá, že žalobce se vůči poškozené násilného jednání, jež mělo mj. spočívat v tom, že poškozenou udeřil rukou nejméně dvěma údery do tváře, poté ji chytil rukou vzadu za krk a táhl stranou, čímž jí měl způsobit několik hematomů na tváři a krku, skutečně dopustil, neboť trestní stíhání nebylo zastaveno, ale Krajským soudem v Plzni věc byla postoupena přestupkovému úřadu z důvodu, že skutek sice není trestním činem, ale mohl by být posouzen jako přestupek. Soud prvního stupně proto dospěl k závěru, že s ohledem na tyto okolnosti odškodnění náležející žalobci se musí pohybovat na samé dolní hranici rozpětí a částku ve výši 500 Kč za jeden den trvání vazby, která žalobci již byla žalovanou vyplacena, shledal adekvátní. Žalobu proto co do částky 417 000 Kč, představující náhradu nemajetkové újmy v částce 1 000 Kč za každý den trvání vazby, včetně příslušenství, jako nedůvodnou zamítl. Dále zamítl žalobu i co do částky 70 890 Kč s příslušenstvím, kdy uvedenou částku žalobce požadoval jako náhradu ušlého zisku ve výši 170 Kč za každý započatý den výkonu vazby dle § 30 zákona č. 82/1998 Sb., neboť tento nárok žalobce shledal zcela nedůvodným. Podle uvedeného ustanovení poškozenému sice náleží náhrada ušlého zisku, jež se poskytuje v prokázané výši, a pokud to není možné, poskytuje se náhrada ušlého zisku ve výši 170 Kč za každý započatý den výkonu vazby, ale dle ustálené judikatury (např. rozsudek Nejvyššího soudu ČR sp. zn. 30 Cdo 3394/2015) ušlým ziskem se nepovažuje automaticky ztráta předpokládaného výdělku, pokud není prokázáno, že poškozenému zisk skutečně ušel. Žalobce netvrdil ničeho v tom směru, jakou výdělečnou činnost měl provozovat, a že mu v důsledku nezákonné vazby skutečně zisk ušel, netvrdil to ani po poučení soudem o potřebě doplnění žalobních tvrzení, tudíž žalobce neunesl ani břemeno tvrzení, natož břemeno důkazní, proto v tomto rozsahu žaloba musela být zamítnuta. Důvodnou soud prvního stupně shledal žalobu jen ohledně úroků z prodlení z částky 208 500 Kč, která byla žalovanou žalobci zaplacená v průběhu řízení, když dle § 15 odst. 1 zákona č. 82/1998 Sb. je nutno nahradit škodu v případě přiznání nároku do 6 měsíců od jeho uplatnění a žalobce nárok na náhradu škody uplatnil dne 27. 3. 2017, poslední den lhůty pro vyřízení žádosti tak připadl na 27. 9. 2017, proto žalovaná se dostala od 28. 9. 2017 do prodlení, takže jí vznikla povinnost zaplatit úroky z prodlení ve výši dle nařízení vlády č. 351/2013 Sb., tj. ve výši 8,05 % ročně z částky 208 500 Kč od 28. 9. 2017 do 6. 12. 2017, kdy částka žalobci byla vyplacena.

4. Pokud jde o náklady řízení, žalobce požadoval přiznání jejich náhrady s odkazem na ust. § 142 odst. 3 o. s. ř., když rozhodnutí o výši plnění záviselo na úvaze soudu, ale s aplikací tohoto ustanovení soud prvního stupně nesouhlasil z toho důvodu, že požadavek žalobce byl od počátku nepřiměřený, neboť žalobce trval na poskytnutí nejvyššího možného odškodnění, ačkoliv mu muselo být zřejmé, že náhrada v takové výši mu nemůže náležet, když nebyl soudem hodnocen jako vážná osoba, které by v důsledku nezákonné vazby byl zničen osobní a profesionální život. O náhradě nákladů řízení soud prvního stupně proto rozhodl podle úspěchu ve věci dle § 142 odst. 2 o. s. ř., ale v tomto případě za použití ust. § 150 o. s. ř. ani žalovaná nepřiznal právo na

náhradu poměrné části nákladů řízení, byť byla v řízení úspěšnější, neboť i žalovaná se určitým způsobem podílela na tom, že žaloba musela být podána.

5. Proti zamítavému výroku rozsudku soudu prvního stupně a závislému výroku o náhradě nákladů řízení podal žalobce včasné odvolání, když se neztotožnil se závěry soudu prvního stupně, který dle jeho názoru rozhodnutí založil na základě argumentů, aniž by významněji přihlédl ke kritériím uvedeným odvolatelem, jež jsou považovány za nedůležitější při určení výše odškodnění. Ačkoliv soud zjistil, že žalobce byl zproštěn obžaloby pro zločin vydírání a část obžaloby týkající se přečinu nebezpečného vyhrožování trestní soud postoupil Městskému úřadu Horní Bříza, který následně rozhodl o odložení věci, soud si vytvořil závěr, že se žalobce násilného jednání na ženě dopustil, a proto odškodnění by se mělo pohybovat na samé dolní hranici rozpětí. Soud si tak vytvořil jednoznačné závěry o vině žalobce, ač orgány činné v trestním řízení toho v předchozím trestním řízení nebyly přes více než rok schopny. Skutek by sice mohl být posouzen jako přestupek, nicméně k samotnému takovému posouzení Městským úřadem Horní Bříza nedošlo, což nemůže jít k tíži žalobce. Žalobce nevyklučuje, že mohl být nakonec z přestupku uznán vinným, ale potrestání spočívající v umístění do vazby a následném vazebním stíhání trvajícím 417 dní by s ohledem na povahu a závažnost takového přestupku bylo zcela nepřiměřené. Žalobce sice připouští, že při určení výše odškodného soud přihlíží i k jeho osobě a jeho minulosti, když byl několikrát soudně trestán, ale z toho nelze mechanicky dovodit, že díky svému předchozímu odsouzení k nepodmíněnému trestu odnětí svobody snášel výkon vazby lépe, než dosud netrestaná osoba. Kvůli svému předchozímu odsouzení se logicky potýkal s nedůvěrou v jeho nevinu a s nezájmem okolí, potvrdila to i psychologka Mgr. A. Š., již si odvolatel stěžoval, že je ve vazbě nezákonně, ale ona to brala s určitou rezervou. Dle názoru žalobce tak soud prvního stupně nepřihlédl a nezhodnotil nejdůležitější kritéria pro posouzení důvodnosti a výše odškodnění, jimiž jsou povaha trestní věci, celková délka omezení svobody a následky v osobní sféře poškozené osoby, když se omezil v podstatě jen na konstatování toho, že délka trvání vazby se promítne do celkového výpočtu odškodnění, s čímž sice odvolatel souhlasí, nicméně při rozmezí 500 – 1 500 Kč za jeden den vazby je v případě odvolatele podstatný rozdíl mezi částkou přiznanou a celkovou žalovanou částkou. V tomto případě výše plnění závisí na volné úvaze soudu, proto se soud prvního stupně měl vypořádat i s dalšími kritérii, což ale neučinil, když žalobce dále poukazoval na průběh trestní věci, kdy došlo několikrát k překvalifikování vzneseného obvinění, ale až do zproštění obžaloby dne 16. 11. 2016 trestní stíhání bylo vedeno i pro podezření ze spáchání zločinu vydírání, za který mu hrozil trest odnětí svobody s horní hranicí trestní sazby ve výši 8 let nepodmíněně. Žalobce se neztotožňuje s názorem soudu, který tuto skutečnost bagatelizoval v tom smyslu, že v podstatě každý, kdo se ocitne ve vazbě, je vystaven nejistotě, když z detailního popisu průběhu trestního řízení je zřejmé, jak nestandardně probíhalo. V průběhu řízení bylo dvakrát Okresním soudem Plzeň-sever rozhodnuto o propuštění žalobce z vazby, ale Krajský soud v Plzni na základě stížnosti státního zástupce vždy žalobce ponechal ve vazbě, přitom v usnesení o postoupení věci do přestupkového řízení vytknul státnímu zástupci postup ve věci, že státní zástupce nejenže nevyhledával důkazy ve prospěch odvolatele, ale vytrhával i věci z kontextu. Dle žalobce tak orgány činné v trestním řízení napříč celým spektrem pochybily, čemuž odpovídá délka vazebního stíhání s ohledem na povahu a závažnost skutku. Prvostupňový soud také bagatelizoval zdravotní stav žalobce, ačkoliv ze zdravotní dokumentace vyplývá, že se jeho stav zhoršoval, takže na konci řízení mu musely být v krátké době nitrožilně vpraveny nejméně tři injekce léku Apaurin na uklidnění a před hlavním líčením se dokonce psychicky zhroutil a nebyl schopen převozu z vazby do budovy soudu. Výkon vazby patří mezi nejvíce stresující životní události, např. jako úmrtí v rodině, a samozřejmě je to ještě horší, jestliže je vazba nezákonná. Mgr. A. Š. uvedla, že s odvolatelem často mluvila, hovory se týkaly obecně jeho stížností na soudní řízení, kdy odvolatel tvrdil, že je ve vazbě nedůvodně, ale vzhledem k tomu, že to dle svědkyně tvrdí všichni odsouzení, nepřikládala tomu velkou váhu. Nezákonná vazba měla dopad na odvolatele i v rámci jeho rodinných a partnerských vazeb. Žalobce se neztotožnil ani s rozhodnutím soudu prvního stupně, pokud mu nepřiznal náhradu nákladů řízení, když soud dle jeho názoru v odůvodnění rozhodnutí vyjádřil

svoji předpojatost, neboť od počátku řízení měl jasno, že žalobci nepřizná nic víc, než co žalovaná sama dobrovolně plnila. Žalobce sice nebyl ani zčásti úspěšný ohledně nároku ušlého zisku v částce 70 890 Kč, ale tato částka představuje menší část celé požadované částky ve výši 696 390 Kč, navíc judikatura se stále vyvíjí, proto možnost přiznání ušlého výdělku nebyla zcela vyloučena. Ohledně nákladů řízení žalobce odkazoval na judikaturu Ústavního soudu ČR a Nejvyššího soudu ČR, podle níž při rozhodování o přiměřeném zadostiučinění podle zákona č. 82/1998 Sb. se jedná o rozhodnutí, kdy výše plnění závisí na úvaze soudu ve smyslu § 136 o. s. ř., takže přizná-li soud žalobci nižší přiměřené zadostiučinění, než jakého se domáhal, uplatní se při rozhodování o náhradě nákladů řízení ust. § 142 odst. 3 o. s. ř., jež umožňuje v takovém případě částečně úspěšnému žalobci přiznat náhradu nákladů řízení v plném rozsahu. To platí i pro rozhodování o náhradě nákladů řízení v případě zastavení řízení pro zpětvzetí žaloby z důvodu, že žalovaná po podání žaloby zčásti dobrovolně plnila. Žalobce proto navrhl změnu napadeného rozsudku tak, aby jeho žalobě bylo zcela vyhověno a žalované byla uložena povinnost nahradit mu v plném rozsahu náklady řízení před soudy obou stupňů.

6. Rovněž žalovaná podala včasné odvolání, které směřovalo proti výroku I rozsudku soudu prvního stupně, ale jelikož odvolání ještě před zahájením odvolacího jednání vzala zpět, řízení o jejím odvolání odvolací soud dle § 218c o. s. ř. zastavil.
7. Odvolací soud přezkoumal rozsudek soudu prvního stupně, jakož i řízení, které jeho vydání předcházelo (§ 212 až 213 o. s. ř.) a dospěl k závěru, že odvolání žalobce do merita věci není důvodné a je částečně důvodné jen odvolání do výroku o náhradě nákladů řízení.
8. Předně je nutno uvést, že soud prvního stupně provedeným dokazováním zjistil skutkový stav v rozsahu potřebném pro rozhodnutí ve věci a zjištěný skutkový stav také správně právně posoudil, proto se odvolací soud se skutkovými i právními závěry soudu prvního stupně ztotožňuje a na odůvodnění rozsudku soudu prvního stupně odkazuje.
9. V posuzované věci je nesporná odpovědnost žalované za újmu způsobenou žalobci rozhodnutím o vazbě dle § 9 odst. 1 zákona č. 82/1998 Sb., o odpovědnosti za škodu způsobenou při výkonu veřejné moci, ve znění pozdějších předpisů, když na žalobci byla vykonána vazba v délce 417 dnů, aniž by v trestním řízení, v souvislosti s jehož vedením byl vzat do vazby, byl odsouzen, když trestní věc byla postoupena jinému orgánu, a to Městskému úřadu Horní Bříza. Mezi účastníky byla ale sporná výše nároku žalobce na náhradu nemajetkové újmy, a dále bylo sporné, zda žalobci náleží i náhrada za majetkovou újmu, konkrétně za škodu spočívající v ušlém zisku.
10. Nepřiznal-li soud prvního stupně žalobci náhradu ušlého zisku ve výši 70 890 Kč, požadovanou s odkazem na ustanovení § 30 zákona č. 82/1998 Sb., odvolací soud se s rozhodnutím soudu prvního stupně zcela ztotožňuje.
11. Podle § 30 zákona č. 82/1998 Sb. náhrada ušlého zisku se poskytuje v prokázané výši; není-li to možné, pak za každý den započatý den výkonu vazby, trestu odnětí svobody, ochranné výchovy, zabezpečovací detence nebo ochranného léčení, náleží poškozenému náhrada ušlého zisku ve výši 170 Kč.
12. Škodou se rozumí penězi ocenitelná újma, k níž došlo v majetkové sféře poškozeného buď tím, že došlo přímo ke snížení (zmenšení) hodnoty majetku povinného, nebo tím, že nedošlo ke zvětšení (rozmnožení) majetku poškozeného, které by při běžném běhu událostí bylo možno předpokládat. Škodou je tudíž i ušlý zisk, je-li nepochybné, že poškozenému zisk skutečně ušel, čemuž odpovídá i zákonná úprava odpovědnosti státu za škodu způsobenou při výkonu veřejné moci, když z citovaného ustanovení § 30 zákona č. 82/1998 Sb. vyplývá, že část věty za středníkem se uplatní jen tehdy, jestliže je nepochybný základ nároku, tzn. je nepochybné, že poškozenému zisk skutečně ušel, takže má nárok na náhradu ušlého zisku, pouze není možné z nejrůznějších důvodů prokázat jeho výši, a pro takový případ zákon stanoví fikci výše náhrady ušlého zisku ve výši 170 Kč za každý den omezení osobní svobody způsobeného poškozenému orgánem veřejné moci některým v zákoně uvedených způsobů, včetně omezení způsobeného

výkonem vazby. V posuzované věci však žalobce neuvedl žádné tvrzení, z něhož by vyplývalo, že mu v důsledku vykonané vazby ušel zisk, proto tomuto nároku skutečně nebylo možno vyhovět.

13. Pokud jde o nárok žalobce na náhradu nemajetkové újmy, bylo nesporné, že žalobci náhrada náleží, sporná byla jen její výše.
14. Podle § 31a zákona č. 82/1998 Sb. bez ohledu na to, zda byla nezákonným rozhodnutím nebo nesprávným úředním postupem způsobena škoda, poskytuje se podle tohoto zákona též přiměřené zadostiučinění za vzniklou nemajetkovou újmu (odst. 1). Zadostiučinění se poskytuje v penězích, jestliže nemajetkovou újmu nebylo možno nahradit jinak a samotné konstatování porušení práva by se nejevilo jako dostačující. Při stanovení výše přiměřeného zadostiučinění se přihlédne k závažnosti vzniklé újmy a k okolnostem, za nichž k nemajetkové újmě došlo (odst. 2).
15. I když se dle judikatury (rozsudek Nejvyššího soudu ČR sp. zn. 30 Cdo 914/2011) při úvaze o formě a výši odškodnění v případě nezákonného omezení osobní svobody přihlíží zpravidla ke třem základním kritériím, kterými jsou povaha trestní věci, celková délka omezení svobody a následky v osobní sféře poškozené osoby, na což poukazoval žalobce, nejedná se ale o jediná kritéria, z nichž se vychází, neboť ust. § 31a odst. 2 zákona č. 82/1998 Sb. je normou s relativně neurčitou hypotézou, která není stanovena přímo právním předpisem a která tak ponechává soudu, aby podle svého uvážení v každém jednotlivém případě vymezil sám hypotézu právní normy ze širokého, předem neomezeného okruhu okolností (rozsudek Nejvyššího soudu ČR sp. zn. 30 Cdo 2357/2010, publikovaný ve Sbírce soudních rozhodnutí a stanovisek Nejvyššího soudu ČR pod č. 52/2012). Z těchto důvodů i specifické okolnosti konkrétního případu spočívající v chování či jednání obviněného je třeba zohlednit při stanovení formy, příp. výše zadostiučinění, stejně tak je nutno posoudit i postup orgánů činných v trestním řízení (rozsudek Nejvyššího soudu ČR sp. zn. 30 Cdo 5839/2016).
16. Zadostiučinění se poškozenému přiznává jednorázovou částkou, v jejíž výši se promítají výše uvedená kritéria, tj. i předem neomezený okruh okolností konkrétního případu, přičemž délka nezákonného omezení osobní svobody má podstatný vliv na závažnost vzniklé újmy a nepochybně je proto jedním z hlavních kritérií, k němuž se vždy přihlíží. Zákon nestanoví způsob, jakým se toto kritérium zohlední při určení celkové výše zadostiučinění, ale pokud se celková výše zadostiučinění určí za pomoci stanovení částky za každý den trvání omezení osobní svobody (v tomto případě vazby), odvolací soud se ztotožňuje s názorem soudu prvního stupně, že v tomto způsobu určení celkové výše zadostiučinění je zmíněné základní kritérium plně promítnuto, neboť v takovém případě mezi délkou nezákonného omezení osobní svobody a celkovou výší zadostiučinění je přímá úměra, jinými slovy, čím je nezákonné omezení osobní svobody delší, tím poškozenému náleží vyšší zadostiučinění. Při použití tohoto způsobu stanovení celkové výše zadostiučinění se dle názoru odvolacího soudu proto ostatní kritéria promítají ve výši částky stanovené za každý den omezení osobní svobody.
17. Odvolací soud se také zcela ztotožňuje s názorem soudu prvního stupně, pokud při hodnocení kritéria povahy trestní věci zohlednil i jednání žalobce, na jehož základě došlo k jeho vzetí do vazby, jakož i trestní minulost žalobce, neboť ta měla zásadní vliv na vazební stíhání žalobce. Je sice nutno bez výhrad souhlasit s žalobcem, že s ohledem na výsledek trestního řízení jeho jednání nebylo trestným činem, a dokonce nebylo shledáno ani přestupkem, ale v tomto případě soud prvního stupně správně zohlednil, že v přestupkovém řízení k odložení věci, která spočívala v obvinění, že žalobce měl fyzicky i slovně napadnout poškozenou M. Z. a měl ji udeřit rukou nejméně dvěma údery do tváře, přitom ji říci, že ji zabije, poté ji měl chytit rukou zezadu za krk a táhnout stranou, a tím jí způsobit několik hematomů na tváři a krku, nedošlo z důvodu, že by se takový skutek nestal, ale z důvodu, že správný trest, který lze za přestupek uložit, je bezvýznamný vedle trestu, který byl žalobci uložen za jiný skutek v trestním řízení, a především skutečnost, že k určitému násilí ze strany žalobce vůči poškozené M. Z. došlo, vyplývá z obsahu spisu Okresního soudu Plzeň-sever sp. zn. 22 T 11/2016. Jednání žalobce (v trestním řízení obviněného) nebylo v trestním řízení nakonec posouzeno ani jako trestný čin

ublížení na zdraví podle § 146 odst. 1 trestního zákoníku z důvodu, že poškozená M. Z. utrpěla jen lehkou újmu na zdraví, neboť nebyla omezena v obvyklém způsobu života po dobu delší než jednoho týdne. Konečně ani žalobce v odvolání proti napadenému rozsudku nezpochybňoval, že se určitého násilí vůči poškozené M. Z. dopustil, když připustil, že v přestupkovém řízení mohl být uznán vinným ze spáchání přestupku.

18. Podle odvolacího soudu ve shodě s názorem soudu prvního stupně je také nutno ve smyslu § 31a odst. 2 věta druhá zákona č. 82/1998 Sb. při úvahách o okolnostech, za nichž k nemajetkové újmě došlo, nutno brát v potaz i další specifické okolnosti případu, a to jak předchozí trestní minulost žalobce, tak i skutečnost, že jednání, v jehož důsledku byl následně vzat do vazby, se dopustil dne 9. 12. 2015, tj. v den, kdy byl propuštěn z výkonu trestu odnětí svobody. Jak vyplývá z obsahu trestního spisu Okresního soudu Plzeň-sever sp. zn. 22 T 11/2016, žalobce byl v minulosti celkem šestkrát soudně trestán, převážně pro násilnou trestnou činnost, a to v letech 1985, 1989, 1993, 1994, 2002 a 2013, přičemž ve dvou případech byl dosouzen za trestné činy znásilnění podle § 241 odst. 1 a § 241 odst. 1 a 3 písm. b) trestního zákona č. 140/1961 Sb., účinného do 31. 12. 2009, dále za trestný čin pohlavního zneužívání podle § 242 odst. 1 trestního zákona č. 140/1961 Sb. a následně za trestný čin soulože mezi příbuznými podle § 245 trestního zákoníku, ve znění účinném do 31. 12. 2015. Za trestný čin znásilnění byl žalobce naposledy odsouzen rozsudkem Krajského soudu v Plzni ze dne 11. 12. 2002, sp. zn. 4 T 9/2002, k nepodmíněnému trestu odnětí svobody v délce 9 let a 6 měsíců, když trestného činu se dopustil na v té době nezletilé vlastní dceři T., a z výkonu tohoto trestu odnětí svobody byl propuštěn 22. 12. 2011. Vůbec naposledy byl žalobce odsouzen rozsudkem Okresního soudu Plzeň-sever ze dne 25. 9. 2013, sp. zn. 22 T 19/2013, pro dvojnásobný přečin týrání osoby žijící ve společném obydlí podle § 199 odst. 1 trestního zákoníku, jehož se dopustil vůči tehdejší partnerce paní N. K. a za tento čin byl odsouzen k nepodmíněnému trestu odnětí svobody v trvání 3 let a 3 měsíců. Z výkonu tohoto trestu byl žalobce propuštěn dne 9. 12. 2015, přičemž týž den došlo po předchozím požití alkoholických nápojů k fyzickému napadení M. Z., a toto jednání žalobce následně vedlo k jeho vzetí do vazby.
19. I když se dle výsledku trestního řízení žalobce nedopustil zločinu vydírání, pro který byla státním zástupcem podána obžaloba, ani se nedopustil přečinu ublížení na zdraví či pokusu takového přečinu, ani se nedopustil jiného trestného činu či přečinu, takže je dána objektivní odpovědnost žalované za vazební stíhání žalobce, nelze při úvaze o okolnostech, za nichž došlo k újmě způsobené vazebním stíháním, nevzít v potaz, že zásadní vliv na to, že trestní stíhání bylo vedeno vazebně, měla trestní minulost žalobce, který se opakovaně dopustil násilného trestného jednání vůči ženám, a dále skutečnost, že násilného jednání vůči ženě, u kterého bylo důvodné podezření, že se může jednat o trestný čin, se žalobce dopustil v den, kdy byl propuštěn po několika letech z výkonu trestu odnětí svobody. S žalobcem se odvolací soud sice ztotožňuje v názoru, že vazební stíhání z hlediska konečného výsledku trestního řízení trvalo velmi dlouho, ale neztotožňuje se s názorem žalobce o pochybení orgánů činných v trestním řízení napříč všemi spektry, když především na základě odvolání žalobce (obviněného) došlo usnesením Krajského soudu v Plzni ze dne 19. 7. 2016, č. j. 8 To 286/2016-393, ke zrušení prvního rozsudku Okresního soudu Plzeň-sever ze dne 17. 6. 2016, č. j. 22 T 11/2016-375, jímž byl žalobce uznán vinným ze spáchání přečinu nebezpečného vyhrožování podle § 353 odst. 1 trestního zákoníku, když odvolací soud měl pochyby o správnosti učiněných skutkových zjištění nalézacím soudem, proto uložil nalézacímu soudu za účelem odstranění vzniklých pochybností dokazování doplnit, a skutečnost, že trestní stíhání po celou dobu probíhalo vazebně, byla vyvoláno především již výše uvedenou trestní minulostí žalobce a z ní plynoucí obavy pokračování v trestné činnosti.
20. Odvolací soud se neztotožňuje ani s názorem žalobce, že by soud prvního stupně bagatelizoval dopad vazebního stíhání na jeho osobu, když sice není pochyb o tom, že vazba patří mezi stresující události, zvláště je-li vazba nezákonná, ale nezákonnost vazby je předpokladem pro vznik odpovědnosti žalované za újmu způsobenou vazebním stíháním, takže tato skutečnost nemá vliv na výši zadostiučinění. Odvolací soud se naopak ztotožňuje s názorem soudu prvního

stupně, že ve věci nebyly zjištěny žádné skutečnosti, které by významněji působily na psychický stav žalobce, než je obvyklé v případě jiných vazebně stíhaných osob, a rovněž nelze považovat za nesprávný závěr soudu prvního stupně, že vazební stíhání nepochybně více dopadá na psychiku dosud netrestaných osob než na psychiku osob, které podstatnou část života prožily jako odsouzení ve vězeňském prostředí, takže jsou na toto prostředí do určité míry zvyklé.

21. Odvolací soud nesouhlasí ani s názorem žalobce, že v jeho případě důvodem pro zvýšení zadostiučinění by měl být dopad vazebního stíhání do jeho rodinných a partnerských vazeb, když žalobce ničeho konkrétního o fungujícím rodinném zázemí či fungujícím partnerském vztahu před vzetím do vazby netvrdil, nic takového nevyplývá ani z obsahu trestního spisu, naopak z něho vyplývá, že žalobce neměl před vzetím do vazby fungující rodinné zázemí, když je rozvedený, a jak již bylo uvedeno, v minulosti se dopustil dokonce násilného trestného činu vůči vlastní dceři, a dále před vzetím do vazby byl několik let ve výkonu trestu pro spáchání trestného činu, jehož se dopustil vůči tehdejší partnerce. Konečně o absenci rodinného či partnerského zázemí žalobce před vzetím do vazby svědčí i ta skutečnost, že po propuštění z výkonu trestu odnětí svobody dne 9. 12. 2015 propuštění na svobodu oslavoval v bydlíšti M. Z., která ale nebyla jeho partnerkou.
22. Odvolací soud se proto ztotožnil s názorem soudu prvního stupně, že po zvážení všech podstatných kritérií, tj. i specifických okolností daného případu, žalovanou poskytnuté zadostiučinění žalobci ve výši 500 Kč za každý den výkonu vazby, je přiměřené, proto rozsudek soudu prvního stupně jako věcně správný podle § 219 o. s. ř. ve výroku II potvrdil.
23. Odvolací soud pouze změnil rozsudek soudu prvního stupně ve výroku o nákladech řízení, když vzal v úvahu, že žaloba byla částečně podána důvodně, neboť k zaplacení částky 208 500 Kč žalovanou došlo až po podání žaloby, přičemž se jedná o řízení, kdy výše plnění závisí na úvaze soudu, tudíž je možno dle § 142 odst. 3 o. s. ř. žalobci přiznat právo na plnou náhradu nákladů řízení i tehdy, jestliže rozhodnutí o výši plnění záviselo na úvaze soudu. Možnost soudu přiznat žalobci v takovém případě plnou náhradu nákladů řízení ale neznamena, že by tak soud musel vždy postupovat. Zákon dává soudu pouze možnost uvážení podle okolností případu, a v daném případě odvolací soud shledal důvody, aby žalobci nepřiznal právo na plnou náhradu nákladů řízení, když ve shodě s názorem soudu prvního stupně má za to, že žalobce s ohledem na konkrétní okolnosti věci nemohl legitimně očekávat, že bude mít nárok na poskytnutí zadostiučinění v horní výši denní sazby dovozené judikaturou Nejvyššího soudu ČR.
24. Odvolací soud proto shledal spravedlivým, aby žalobce měl nárok na náhradu nákladů řízení mu vzniklých v rozsahu, v jakém byla žaloba podána důvodně, tj. v rozsahu částky 208 500 Kč s příslušenstvím, neboť k zaplacení jistiny pohledávky došlo až po podání žaloby, a jelikož náklady žalobce spočívají v nákladech na jeho zastoupení, odvolací soud žalobci na náhradě nákladů řízení přiznal celkem částku 28 320 Kč, sestávající z odměny zástupce žalobce za 3 úkony právní služby (přípravu a převzetí zastoupení, sepsí žaloby a částečné zpětvzetí žaloby) po 9 140 Kč dle § 7 vyhlášky č. 177/1996 Sb. (advokátního tarifu), kdy výše odměny byla vypočtena z tarifní hodnoty 208 500 Kč, a dále ve 3 režijních paušálech po 300 Kč dle § 13 odst. 3 adv. tarifu. V souladu s ust. § 220 odst. 1 písm. a) o. s. ř. per analogiam odvolací soud proto rozsudek soudu prvního stupně ve výroku III uvedeným způsobem změnil.
25. Žalobce nebyl v odvolacím řízení úspěšný, takže žalovaná by dle § 142 odst. 1 o. s. ř. ve spojení s ust. § 224 odst. 1 o. s. ř. měla mít právo na náhradu nákladů odvolacího řízení, ale v daném případě odvolací soud z důvodů zvláštního zřetele hodných dle § 150 o. s. ř. žalované právo na náhradu nákladů odvolacího řízení nepřiznal, když tyto důvody zvláštního zřetele hodné shledal v charakteru sporu, kdy žalobce se domáhal náhrady újmy způsobené při výkonu veřejné moci rozhodnutím soudu a v dané věci žaloba byla podána částečně důvodně.

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí je dovolání přípustné, jestliže napadené rozhodnutí závisí na vyřešení otázky hmotného nebo procesního práva, při jejímž řešení se odvolací soud odchýlil od ustálené rozhodovací praxe dovolacího soudu nebo která v rozhodování dovolacího soudu dosud nebyla vyřešena nebo je dovolacím soudem rozhodována rozdílně anebo má-li být dovolacím soudem vyřešena právní otázka posouzena jinak.

Dovolání se podává do dvou měsíců od doručení rozhodnutí odvolacího soudu k Nejvyššímu soudu ČR prostřednictvím soudu, který rozhodoval v prvním stupni.

Plzeň 26. března 2019

Mgr. Jiří Levý v. r.
předseda senátu